

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS”)
POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

Helyben:
Egész évre. 10.—
Egy hónapra. 1.—
Vidéken:
Egész évre. 12.—
Egy hónapra. 1.20
Egyes szám ára
Pécsset 4 kr., vi-
déken 5 kr.

Egyes számok
kaphatók minden
lapelárusítónál.

Pécs, 1894.

Péntek, április 6.

82. (1145.) szám.

Építsünk rendesen!

A rohamos építkezések, melyek városunkban jelenleg folynak, ismét és ismét alkalmul szolgálnak, hogy szóvá tegyünk egy kérdést, melynek érdekében már annyi tinent elfogyasztottunk és ez: városunk szabályozása.

Csak a napokban történt, hogy a Perczel-utca, melyben most a színház és a kereskedelmi kamara építkezése nagy arányú és előnyös változásokat fog létrehozni, egész hosszában fölmérgetett.

Mi bizonyára nem vagyunk tréfacsinálók, de annyit mégis megengedünk magunknak, hogy bámuljunk azon tört vonalon, melyet a Perczel-utca házainak homlokzatának rajza ad, a mely törtvonal szögének kiszámítása — hála a böles gondviselésnek — egymaga hosszú hónapokat venne igénybe.

De nem e szögnek kiszámításáról akarunk írni, hanem helyeslésünket akarjuk nyilvánítani a Perczel-utcában eszközölt helyszínelési fölvételért, a mely fölvétel csak megerősít bennünket azon meggyőződésünkben, hogy ily fölvétel elkerülhetetlenül szükséges az egész város területén.

Ha a Perczel-utcabeli építkezések akadattolták tették az utca háza-

inak fölmérését, hogy így azok a jövőendő építkezéseknél a szabályozás tekintetéből zsinormértékül szolgáljanak, mennyivel okadatolttabb a város jövője érdekében az összes utcaék épületeinek fölvétele és ezek alapján egy egységes város-szabályozási terv készítése, mi, hogy eddig még nincsen, csak azt mutatja, hogy városunk szepítésével, épületeinek igazi szimetriájával, jövőendő fejlődésével és e fejlődés észszerű irányításával és ez irány megszabásával eddig mit sem törődöttünk.

Mi ez egységes és böles körültekintéssel megállapítandó szabályozási terv elkészítését elkerülhetetlennek és elodázhatalannak tartjuk.

Városunk beépítése annyira szabálytalan, hogy lehetetlennek tartjuk, hogy a lakosok szepérzete e szabálytalanság ellen önmagától is föl ne lázadjon. Erre bizton lehet ugyan számítani, mert a szépsézet elveit lehet mellőzni, kijátszani, de azért azok végre is diadalmaskodni fognak — mindamelllett nem árt, sőt szükséges a szabályozási terv kényszerítésével arra bírni a polgárokat, hogy a föllállítandó szépsézet elveinek föltétlenül meghódoljanak.

Azt mondják, hogy ily város-szabályozás tömörked pénzbe kerül, amije városunknak tudvalevőleg nincs.

De mi nem a város szabályozását követeljük, hanem csak a terv elkészítését, azon elvek megállapítását, melyek szerint e város egykor szabályoztassék. Nem kívánjuk mi a szabálytalan épületek kisajátítását, lerombolását, hanem csak azt, hogy a terv elkészítésével egyrészt megjelöltessenek a szabálytalanságok, másrészt pedig az ez után következő építkezések a szabályozási terv korlátai között és utmutatásai szerint eszközöltessenek. Ennek megállapításához a városnak, mint municipiumnak joga van, ezen megállapításokat minden polgár követni tartozik. E szabályozási terv elkészítésének utjában nem áll semmi gátoló akadály és mi reméljük, hogy annak elkészítésére a város jól fölfogott érdekében haladéktalanul megtéteket a szükséges intézkedések.

Egy kis válasz.

Abban reménykedtünk, hogy a helybeli papi közlönyvel nem lesz többé semmiféle ügyünk, s e helyett újra e lappal kell foglalkoznunk, hogy egy újabbí támadásra röviden reflektáljunk. Azaz nem a támadásra, hanem eszupán arra az okra, vagyis indokolásra, melyre a támadást visszavezeti. Azt mondja ugyanis, hogy mi bár szolid formában, de folytonos támadásokkal

A „PÉCSI ÚJSÁG” tárcája.

A minta-gyermek.

Boldogság után törekszenek az emberek. Korunk lázasan keresi az eszközöket, melyekkel megszerzheti a boldogság föltételeit. Az egyik a vagyon gyarapításában, a másik az élvezetek hajhászásában, a harmadik az erény gyakorlásában vagy a boldogságot elérni. Elfelejtik, hogy legboldogabb az, ki legelőszőségesebb testben és lélekben. A boldogság után való nagy hajhászásban annak legelső föltétele a test és lélek ápolását hanyagolják el leginkább.

Mily tömörked pénz áldoznak a szülők, hogy gyermeikkel a sok idegen nyelvet, a sikre vagy a psütre vonatkozó összes szabályokat elsajátítsák és nem törődnek azzal, hogy ez a sok fölösleg gyermekeik testi-lelki fejlődésének rovására történik-e? Loeke az orvos és filozof a nevelés kiinduló pontjál azt az elvet vallja, hogy ép testben ép lélek e földi boldogság rövid, de teljes foglalata. Ezzel Juvenalnak azt a híres mondását örökítette

meg: Orandum est, ut sit memi sane in corpore sano.

Hányadik szülő gondol manapság komolyan gyermekének testi nevelésével avagy a lélek egészségátával? Hányadik szülő tudja kellőképen megbecsülni gyermekének derült, vagy kedélyét? Hiszen a legelőszőségesebb a vidámságot, a pajzanságot már a csiribáznak igyekszenek elfojtani. Alig látszik még ki a földből a gyerek, már is azt kívánják, hogy úgy üljön az asztalnál, mint a fölött ember: ne ugráljon föl az asztaltól, míg a mama nem int felé. Ugy sőtálljon föl és alá a szalonban, mint valami divatbáb. Ne nevesen, ne sirjon, ne kiabáljon. Kérdem, van-e fogalmuk az ily szülőknek a gyermekei életéről?

Hát ha látom, hogy a legtöbb családban a legkisebb szoba szolgál hálószobául a gyermekeknek; mert a szalonban kell a szép tágas szobát föntartani, mely nem állandó tartózkodási helyül szolgál, hanem tiszta butor-raktár vagy kirakata az ezüst, arany és majolika díszeknek, ruháknak és selyem párnáknak, melyekre senki sem mer ülni. Miért veszik el a célra a legelőszőségesebb és mégis legkevesebbé használt szobát? Hiszen, ki bennünket meglátogat, tán csak nem szobánk vagy butoraink kedvéért látogat meg,

hanem magunkért. A ki csak a pompáért látogat el hozzánk, az bizony bátran el is maradhat.

De leginkább komorul el lelkem, midán látom, hogy a legtöbb szülő alig várja a pillanatot, hogy gyermekeinek testi és lelki nevelését mások vállára tolja. Alig eseperekik föl, már is küldik ovodába, hogy egy kis ideig megszabaduljanak tőle. Ne értsenek félre! Az ovoda áldomás intézmény. De higgyék el, hogy jó módos eszládban a legtöbb esetben csak hű, rest anyák örülnek, ha kis gyermekek egy darab ideig nem zavarja őket otthon. J. Paul azt mondja „Levana” e. érdekes munkájában: Az egész világ áhitattal beszél az anyai szeretetről, fölébe helyezi az atyai szeretetnek és mégis hányszor tapasztaljuk, hogy e szeretet csak szeszélyes, rövid pár pereig tartó. „Az imádottról fölázdoznak összes javaikat, verüket; miért nem áldoznak föl gyámoltalan kisesnyeikéért pár órát is?”

Szeretitek a művészetet és mégis a legnevesebb művésztetre: gyermekeik nevelésére alig fordítottok gondot. Elismerem, hogy ez a lográmdóságosb művészet: „Mert, hogy az ember Isten képmásával legyen, azt lassankint fáradságos munkával kell az emberen kiabrázolni. Mint a

tápot nyújtottunk a püspök, káptalan és a papság elleni ingerültségnek s ekként a vasárnapi tüntetést mintegy elősegítettük. Ez merőben perfid állítás. Mi igenis kötelesség szerint foglalkozunk a napi kérdésekkel, ezt követeli tőlünk a közönség s erre kötelez az a program, melyet kitűztünk. Az egyházpolitikai javaslatok ismertetésénél és tárgyalásánál természetesen híven szabadelvi álláspontunkhoz foglalkozunk kellett az ellentábor nézeteivel, magatartásával és agitációival. De tettük ezt a tisztesség hangján. Am manapság csak vagy a teljes megalázkodás hízelgő vagy sünyí hangja, vagy a revolverdörrenése tetszik, az önálló vélemény nyílt és önrzetes kijelentése mibe sem vétetik.

Majd szót emeltünk a kath. kör alapításra körüli akció ellen. Ismét a polgári érzület tisztességével soroltuk föl az időszerűtlenség és hibás célzatok okait s mi volt a válasz? Valóságos kenyérvirdőzés, nyíltan hirdett megfélemlítési kísérlet.

És jött a Kossuth halála alkalmából az egész ország közvéleményét megbortránkoztató magatartás. Lehet-e azt megjegyezés, bírálat, vagy tiltakozás nélkül hagyani annak, a kibén egy csepp önrzetet, egy mákszemnyi hazafiság lakozik? Mi saját népszerűségünk, saját érdekünk ellenére elfojtottuk a keserűséget s a megérett kegyelet ingerült kifakadásai helyett ismét csak a tisztesség térn maradtunk. Igen is beszélünk, írunk önknek nem *letszó* dolgokat, mert azokról írunk kellett a hazafiság kötelessége szerint. De nem hogy tápot adtunk volna a tüntetésekhez, hanem mérsékelti igyekeztünk az általános ingerültséget, mely, hogy megvan, tisztán önk és magatartásuk az okai. A ki mint vet, úgy arat. Ha nem tetszik a tisztesség hangja,

szokjanak hozzá a mások nyíltan bujtogató, támadó modorához, melynek hangját, hogy már eléggé ismerik, igazolja az ellenünk alkalmazásba vett írásmód is.

Élünk még majd furább időköt is, mi azonban megmaradunk akkor is a tisztesség térén!

HIRROVATUNK.

Pécs, április 5.

— **A közönség és a hírlapírók.** Budapestben a hírlapírók és a képviselőház elnöksége között fölmerült differenciák odavezettek, hogy mint arról már megemlékeztünk, a hírlapírók együttesen elhatározták, hogy addig nem hoznak tudósítást a parlament tárgyalásairól, míg a képviselőház elnöke vissza nem vonja a hírlapírókra sérelmes intézkedését, mely annyiból áll, hogy nem fordulhatnak meg a képviselőház folyosóján és az étteremben. A budapesti lapok ez alkalomból különösen arra utalnak, mily elbánásban és tiszteletben részesülnek a hírlapírók pl. Angliában. Megtörtént például Angolországban, hogy a walesi herceg, a trónörökös, midőn Sandringhamban a gazdasági kiállítás alkalmával a díszében, mint elnök pohárköszöntőjét volt elmondandó, mindenekelőtt azt kérdezte, hogy hol vannak a sajtó képviselői? Es addig nem kezdte meg beszédét, míg az asztalnál, közelében, tehát a legelőkelőbb részén az asztalnak a hírlapíróknak helyet nem csináltak. — *Gladstone*, Anglia legelőkelőbb államférfia minden alkalommal, a hol beszélt, kiváló gondot fordított arra, hogy közelében hírlapírók minél nagyobb számban legyenek. Es vajon miért gondolkodott és gondolkozik így Gladstone? Hát saját kijelentése szerint azért, mert ő az újságírókat nemcsak a lapok, de *amaz óriási nagy közönség képviselőinek tartja és ismeri* el, mely a közügyekben történő tanácskozáson jelen nincs és természetesen sűrűleg jelen nem is lehet. Es ez nagyon természetes, hiszen az újságíró nem magának, hanem a közönségnek dolgozik. A budapesti incidensből kifolyólag legyen egyszer nekünk is megengedve, hogy a pécsi közönség e tárgykörben néhány megjegyzést, mily elbánásban részesülnek itt a hírlapírók. Nem szeretünk saját lap-

jainkban magunkkal foglalkozni; de ezen alkalmat el nem mulasztjuk, hogy a közönséget arról világosítsuk föl, hogy a hírlapíróban nem az ember, hanem annak a közönséget szolgálja, annak érdekeit fírad éjjel és nappal, e munkájában támogassa, nehézhavítását könynyitje meg. Pécsét a bankettek, a hol igen helyes szokás az, hogy az egyes résztvevőknek helyeiket kijelölik, szokás még az is, hogy a hírlapírókat, kik nem mulatni és — enni, hanem hivatásuk teljesítése céljából mennek oda, az asztal-végre ültetik. Így hozza azt magával a régi rendszer; mert a rendező urak azt nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy a hírlapíróknak mindent látni és mindent hallania kell, mi azasztalfőnél történik. Ha a hírlapíró valakit a távolból szemlélve nem lát, a ki ott volt; avagy ha a hírlapíró nem hall valamit, a miről a ki beszél, azt akarja, hogy a nagy közönség a hírlapíró által azt hallja, a mit ő mondott, akkor nem a rendezőset, hanem a hírlapírókat hibáztatják, hogy nem látnak és nem hallanak. Tessék a walesi herceget, a kit igen előkelő embernek talán itt Pécsét is elismernek, például venni, a kinek nem derogál, ha téle átellenben hírlapírók ülnek. — Epügván ez nálunk a hangversenyeknél, vagy egyéb nyilvános dolgoknál. Azt gondolják az intézőkörök, hogy a belépő jegy elküldésének már eleget tettek a sajtónak tartozó tiszteltnek. Oly eldugott helyre tesznek a tudósítókot, hogy ott nem láthatnak, nem hallhatnak mindent és ha ily körülmények között hézagos a tudósítás, bizony nem a hírlapíró a hibás, hanem a rendezőset, mely nemhogy megkönynyítene, de épen séggel megnehezíti a hírlapíróknak, hogy tisztét teljesítsen. Nem panaszkodunk mindent el ezeket, mert hisz rokonszeny dolgában a közönség részéről addig, míg annak hibáiról hírlapíró nem vesz tudomást, nem szenvednek a pécsi hírlapírók hiányt; de elmondottuk szives figyelemzetés céljából és nincs okunk abban kételkedni, hogy a következő alkalommal mai soraink már kellő méltánylásra fognak találni, nem a mi — hírlapírók — érdekében, hanem azon nagy közönség iránti tekintetből, mely általunk nyeri értesítést mindenről, a mi őt érdekli és érdekelheti.

— **A pécsi közönsébanék pécsi palotája.** A dunai gőzhajózás társulat Pécsét,

kőparagónak sokáig kell tanulni az emberi test szerkezetét s aztán izzadságos munkával kell a kődarabba egy eszmét lehelni, hogy az ugyasóval érezni, gondolkodni tudjon: szintegy a nevelésnek is azt a testnek nevezett szervezetét és a léleknak nevezett psychikus erőket sokáig és izzadságos munkával kell idomítani, fargania, hogy egyszer csak a homlokon és arcon megjelenő fonséges vonások láttára, előtte önkéntelenül is kalapot emeljenek, mint a hívők szoktak a fargott képek előtt. Ez a művészi fargás, plasztikai alakítás, ez a mit a szó valódi értelmében a nevelési művészetnek monduk.*

Van-e ennél szebb, magasabb hivatása az anyának?

Azt tagadom, hogy nincs minden anyának érke gyermekének testi és lelki nevelését éber figyelemmel kísérni. De megengedem, hogy e késség, ez érzék még nem elegendő, ha nem ismerik az eszközöket, melyekkel biztosan elérhetik gyermekük egészséges testi és lelki fejlődését.

E nevelési eszközökről óhajtók elismert higienikusok és paedagogusok alapján egyet-mást elmondani.

Psychikai törvény, hogy a test és a

lélek kölcsönös hatásban állnak egymással. Epen ezért egyenlő fontossággal bir mindegyiknek nevelése. A testi nevelés alapelve az, mit már Lamarek kimondott: A gyakorlat és használat edzi és javítja az élő anyagot; ellenben a gyakorlat és használat hiánya rontja és gyengíti.

A test szépségének, deli természetének, sugar alakjának, keességének, szóval egészének egészség, a kiejezője. A testi nevelésben a fűsly a táplálkozásra és mozgásra eskik. A táplálkozás a növést, a mozgás a fejlődést segíti elő. A növést előmozdítja a jó levegő, víz és ruházat; a fejlődést pedig a mozgás összes tényezői: a játék, az atletika és a torna. A növés és fejlődés nevezetes föltételei a pihenés, alvás és az erkölcsi tisztaság.

A levegőre vonatkozzal dr. Baginsky (Schulhyginie) megjegyzte: „Mint-hogy egy fél óráknél kőtharad köbláb szánsavat lehel ki, ezért fejenként minden percben 15—20 köbláb levegő kell a gyermeknek a lakó vagy iskolaszobában, mert különben főfájás, álmatagság, figyelmetlenség szállja meg őket. Pótenkoffer azt állítja, hogy ha az iskola levegője szánsav tartalma I promillenél magasabb nem lenne, rendkívül sok betegségtől és

főlszégstől szabadulnának meg a tanuló gyermekek. A szobalevegő méreg a gyermeknek. Éjjel főképen óriási szüksége van a gyermeknek tiszta levegőre. Ha nyugtalan a gyerek éjjel, gyakran a szobalevegő rosszosságában kell annak okát keresnünk.

Korin kell szoktatnunk a gyermeket a szabad levegőn való tartózkodásra. Ez a légfürdő a férfias nevelés sarkköve. Eleinte párszor nedves időben néthát kap a gyermek; de később föl sem veszi. Csöcesemének a hőmérsék hirtelen változása ártalmas. Ezért a würgbürgi hercegpáns rendezletben adta ki, hogy télen a házán keresztül a gyermeket és langyos vízzel. De a serdülő gyermeknek föltétlenül szükséges a légfürdő és ennek kiegszítője a szobai hidegvíz lemosás.

A napfénynek a lélek derítő hatását már Plinius megírta. Byron azt vallotta, hogy napfényes időben vallásosabb; s Didero azt mondotta, hogy nagy szelvést alkalmával „csaknem megbolondul”. Van egy olasz közmondás is „ha a lak hely nem napos, ott terem az orvos.” A víz nemcsak mint tápláló-szer, hanem mint a bór tisztaságának előmozdítója, megfűadásnak igazi forrására érdemel nagy figyelmet. A tisztaság a látható egészség. Jó vizet inni és sokat, de sokat fürdeni,

mint az már ismételten említettük, pécsi közbányai igazgatósága számára nagyobb szabású palotát emel. E célra megvette a Mária-utóban lévő Siskovics-féle házat, melynek lebontásához május 1-én fogtak. A bányatársulat igazgatósági palotájának az Irstein Ágoston bécsi építész végleges tervei szerint S c h l a u e h írme építőmester építi és az építési terv szerint a lebontás május 18-ig befejeződik, az egész épületnek pedig szeptember végére el kell készülni, hogy november elsőjére az igazgatóság a Pánesek-féle házól saját palotájába költözhessen át. Az épületnek, mely egy magas emelet lesz, a Mária- és József-utóban lesz bejárata és faadját a bányászleléből vett szobornemek fogják díszíteni, hogy ezen épület Pécs egyik legszebb középülete lesz. Földszinten lesznek elhelyezve az igazgatósági és a szénélárusítási irodák, míg az emelet igazgatósági lakásnak van fontartva.

— **Hol a pécsi szinigazgató?** Nem szívesen írjuk e sorokat, mert attól tartunk, hogy általában félremagyarázásokra fogunk okot szolgáltatni, de mégis meg kell tennünk, mert a kötelesség parancsolja és pedig nem a magunk iránt érzett kötelesség, hanem városunk méltósága és szerzett jogai iránt tartozó kötelességünk, melynek eleget kell tennünk minden tekintet nélkül bármely egyeni vonalmakra, vagy mellékkörülményekre.

Ezen felszólalásunkra okot Somogyi Károly szinigazgatonak kibocsátott előleges színi jelentése szolgált, a mely jelentés alatt ezt az aláírást olvassuk: „**Somogyi Károly, a szegedi városi színház igazgatója.**”

Nohát, mi ezt az eljárást éppenséggel nem értjük, valamint azt sem, hogy mi közünk nekünk a szegedi városi színház igazgatójához. Mi csak azt tudjuk, hogy Somogyi Károly, ki immár csaknem egy évtizede pécsi szinigazgató és mint ilyen szerezte magának — igaz, hogy a saját szorgalma és tevékenysége útján — terjedt hatáskört, hírnevet és elismerést, időközben elnyerte a szegedi színházat. Ez a körülmény azonban Somogyi pécsi igazgató minőségén egy cseppet sem változtatott, de nem is változtatott azon egyszerű oknál fogva, mert ebbe a változásba Pécs város és közönsége, legkevésbé azonban sajátja semmi körülmények között bele nem nyugodott volna.

Kétségtelen, és erről nekünk is tudomásunk van, hogy a szegedi színügyi bizottság el van telve bizonyos praepotens

hajlandóságokkal és már korábban nyilvánította azon nem csekély ambícióra mutató szíve vágyát, helyesebben szeszélyét, hogy Somogyi Pécest is, mint Szabadkán és másutt, a szegedi színház igazgatójaként szerepeljen, illetőleg gerálja magát, a mink más magyarázata nem lehet, mint hogy Pécs Szeged filialisává süllyedt és legalább a színművészeti tekintetben Pécsből, az „Urbs“-ból szánandó gyarmatváros, Szeged kolóniája lett. Nohát azt hisszük, hogy ennél nevesesebb nagyzás és poffeszkedőbb ambíció még nem táplálható egy színügyi bizottság részéről és mi valóban sajnálatunknak adunk kifejezést, hogy Somogyi a szegedi színügyi bizottságnak így fölött.

Távol legyen tőlünk, hogy mi a szegedi színügyi bizottság ügyeibe akaránk avatkozni. Miattunk tehát ez a jeles testület azt, amit akar, de csak — a saját hatáskörében. Ha Somogyival rendelkezhetnek, ha rendelkezhetnek, miattunk akár fát is vághatnak a hátán, ha megengedi de hogy városunkra vonatkozólag is rendelkezhetnek, azt kétsébe vonjuk és az ily tiltakpás ellen határozottan tiltakozunk.

Mi a magunk részéről csak örülnök, ha Szeged büszke az ő városi színházára és szinigazgatójára, de az a civis-büszkeség föltornyosodhatik a hetedik égbe, azért még sem fognak változtatni azon a tényen, hogy **Pécsnek megvan a maga régi és örök szinigazgatója**, aki egyáltalán Szegednek is a szinigazgatója ugyan, de a pécsi közönségre nézve mindig melles volt és megszűnővén a pécsi színdény, eszünk ágában sem volt olyas követelés, hogy Somogyi Szegeden, vagy más hol mint pécsi szinigazgató szerepeljen, pedig ehhez régebb és elfogadhatóbb okunk lett volna, mint a szegedieknek.

Azért hát mi egész nyíltan és határozottsággal intézzük a kérdést első sorban Somogyi Károlyhoz, hogy: hol a pécsi szinigazgató? Úgy érezzük magunkat e tárgynál, mint az adomabeli tudós, ki a gazdasszony azon jelentésére, hogy a piacról hozott két font husz megette a macska, megmérte a macskát, mely épen 2 font nyomot és így szolt; a hus hat megvan, de — hol a macska? Mi is merlegre vetetjük az előleges színi jelentést és látjuk, örömmel látjuk, hogy a szegedi szinigazgató megvan. De hol a pécsi szinigazgató? Ez reánk nézve nagyon fontos kérdés; ha esetleg mára talán nem is lenne az, mi, a „Pécsi Újság“ nagyon fontosnak jelöltük ki az annyira

hogy mi a szegedi színház igazgatójának Pécsre küldött jelentését tudomásul sem vesszük. Mi a pécsi színház igazgatójának jelentésére vagyunk kíváncsiak, más igazgatóval mi jogosan szóba sem állhatunk és nem is állunk.

Gyásznapely a pécsi ízr. népiskolában.
A pécsi ízr. népiskola ma róttá le kegyeletét Kossuth Lajos nagy hazánkja iránt. Az intézet növendékein és tantestületén kívül csekély számu vendégús is megjelent. A hitközség előjárásáa képviselőiben Wertheimer Jakab hitk. elnök és Weisz Gábor hitközségi jegyző, az iskolakész részéről pedig Kengyel Mór isk. elnök, Weisz Jakab és Blauhorn Izidor isk. tag urak jelentek meg. Klingenberg J. az intézet igazgatója, rövid, de szívreható szavakban esztelenül az ország nagy vesztességét és azt a méltán nagy gyászt, melyet az egész nemzet az elhunyt iránt tanúsít, az ünnepély megnyitja, mire az intézet növendékei egy szög magyar imát énekelték, melyet Weisz Mór tanító tanított be. Majd Strauss Henrik tanító lépett a fekete emelvényre és a gyermekek ismeretkéhez mérten ismertette Kossuth Lajos halhatatlan alakját, jellemét, nagy tetteit, pártatlan hazaszeretetét és önkéntes száműzetését. Szép bibliai képekkel és ügyes fordulatokkal változa az ország válságos helyzetét a 40-es években, szabadság eszméjét és ezzel kapcsolatban Kossuth első fölkelését. Jellemző volt hasonlata a bibliai Jákobhoz, ki halála előtt József fiát kérte: „Ha meghalok, ne temessetek el Egyiptomban, hanem vigyék el a holttestemet hazámba.“ Így Kossuth óhaja is ez volt, hogy ha nem élhetett imádott hazájában, legalább az édes anyaföldben pihenjen meg. Majd áldást mondva emlékére, befejezte hazafias beszédét. Ezután a növendékek a „Kossuth Lajos azt üzenete“ dallamára az az alkalomra variált népdalt énekeltek, mire az igazgató zárszavával az ünnepély véget ért.

— **Halalozás.** Siklósról írják lapunknak: G y e n e s Izabella férj. B e l a k Janosné, Gyenes János gyüdi körjegyző leánya f. évi március 31-én Kecskeméten elhunyt. Halála nagy részvétet keltett nálunk is, hol általánosságban nagy kedveltségnek örvendett. Április 1-én temették el Kecskeméten a róm kath. szertartás szerint, Gyüdön pedig vasárnap délután a református templomban gyászisteni tisztelet tartatott az elhunyt lelki üdvéért. Nyugodjék békében.

ez a higiénia vallása, a tisztaság és annak valódi kereszttel helye a fürdő kád s hirtétele a mindennapi fürdés. A gyakori hidegvíz fürdés a bőrt erőssé, egészségessé teszi és megvédi sok betegségtől. Végre még erkölcsi hatása is van. A kor vallása a keresztség által a vizet az erkölcsi tisztaság jelképvé tette.

A kellő ruházata szintén első feltétele az egészségnek Azt mondja Oesterlen: (Handb. der Hygiene) „Ha az anyák a magok és gyermekeik eimozásására fordított gondnak csak egy kis részét fordítanak arra, hogy gyermekeiket a hidegnek és a légvaltozás esélyeinek ki ne tegyék, a gyermekek halandósága nagyban apadna.

A bőrnek megvédésére legjobb rossz melegvizes szövetet használni. E szövetek közül legrosszabb a vászón, legjobb a gyapjú, azután jön a fehér flanel. A selyem csak külső dísznek való és nem ruhának. Egészségtani törvény, hogy a gyerek ruházata se szűk, se feszes ne legyen. A vérforgás szabad legyen. A nagyon szűk ruha szétzórja a figyelmet és a testet feszélyelő ruha az elmét is feszélyezi. Színe nézve legjobb a fehér. A fehér színi ruha örökös intés az anyáknak gyakori változása. A színes kelmék gyakran mérget tartalmaznak. Egy angol orvos

vette először észre, hogy betegoi közül többen, kiknek lábküütsései voltak, piros hasnyitát hordtak.

Másik egészségügyi törvény, hogy serdülő leányok derékfűzőt ne viseljenek. Valóságos börtön ez, mely gátolja a szabad lélekzést, összeszorítja a vesét és májat s veszélyezteti a szervek fejlődését. 10–15 éves leányoknál, kivált ha sokat ülnek, ennek következtében hátgerince elgörbül és bekövetkezik. De kérdem, mi nyelnek a korvonalnál a medieci és milői Vemusnak, a női szépség ez ideáljainak: „Válluk köríves és keeses; a mi nőinké aránylag emelkedett és szögletes; amoknál a esipő vonala természetes, emezeknél mesterséges. A jelenkor női alakjaiban sok a darabosság és férfias szögletesség.“ A ruházati egészség főszabályai tehát: egyszerűség, tisztaság, szabadság.

Tápszere legyen a serdülő gyermeknek főként a hus. Természetes hogy jól és mértékletesen kell táplálni a gyermeket. Eppen ezért a vendégszolgák alkalmával a gyermek sohasé egyik szüleitől; mert a gyermeknek nem kell tudnia konyha, sem oly sokféle étel, mint a felnőtteknek.

Azt mondtuk, a gyermek fejlődésére legalkalmasabb a mozgás. A görögök labdáztak, birkóztak, lándászt dobak,

evettek s e mellett, hogy maroknyi emberzámmal az ellenség százezreit győztek, oly irdalmi műveket alkottak, melyek ma is bámulatnak tárgyai. Pindaros ódái tanuskodnak arról, hogy a görögök mennyire becsültek a testi erőt. A társadalomnak sürgösen oda kell törekedni nálunk is, hogy az ifjuság testi erejét minél jobban eddék játékokkal, mert a jól szervezett játéok és testgyakorlat az ifjút erős férfivá, jó agyavá és gyomruvá teszi.

Edzi az ifjuságot a járás, tehát gyakorlat, továbbá atletikai gyakorlatok. A járásnak arányban kell lenni a testszerkezettel és izomerővel. Túl sok járás megárt. Időnkint pihenőt kell tartani. A 7–8 éves gyermek szervezete megkivánja a futást és a gyorsaságot igénylő játékokat, mert tudjeja bámulatosan alkalmazkodik a fokozott lélekzés követelményeire.

Eros testi mozgás után fáradság áll be, sőt kimerültség is. Hogy újabb eröket gyűjtsünk, pihenésre van szükségünk. Szabályzerü váltakozása a mozgásnak és a düllesnek biztosítja a jó egészséget. Legérsezerübb napokint 10 órai alvást engedni a gyermeknek, aztán 7 órat foglalkozásra és 7 órat szórakozásra és étkezésre.

A serdülő korban főképen nagy gon-

— **Magyar tábornok a közös hadügy miniszteriumban.** Megirtuk annak idején mint szenátorok katonai újdonságot, hogy legközelebb Zsoldos Ferenc, pesti dandár parancsnok és a törzisztű tanfolyam parancsnoka, Bécsebe a közös hadügy miniszteriumba fog helyeztetni. Ma mint budapesti katonai levelezőnek telegrafialja, a tábornok tényleg elfoglalta helyét mint csoportfőnök Bécében. A honvédség fennállása óta ez az első eset, hogy magyar tábornokot a közös hadügyminiszteriumban alkalmaznak.

— **Változások a honvédségnél.** Érdekes és fontos változások lesznek a honvédségnél már legközelebb. Így Zsoldos Ferenc tábornok helyét Claib Gyula, a 77. honvéd gyalog dandár parancsnoka Kaszáról tölti be s átveszi a törzisztű tanfolyam parancsnokságát. Kassai dandárparancsnokká Tóth Béla ezredes, a 17-ik ezred parancsnoka nevezetnek ki. A pécsi honvéd gyalogezrednél is nagyobb s érdekes áthelyezések lesznek.

— **Baranyamegye állandó választmánya** ma Karádó Kálmán főispán elnöke alatt rendes ülést tartott, mely alkalommal a jövő hétfőn, e hó 9-én tartandó megyei közgyűlésre készítendő elő az állandó választmány által adott vélemények.

— **A segéditanók.** A közoktatásügyi miniszter az új iskolatörvény mellé adott utasításában kijelölte, hogy önálló osztály vezetését csak rendes tanítóra lehet bízni, segéditanók e célra többé nem alkalmazhatók. Pécs városában ősi szokás, hogy költségkímélésből egész iskolákat segéditanókkal töltek meg, kivéve az igazgatót állás, a melyet egyedül tölthet be rendes tanító. Ezek a segéditanók aztán éveken át végeztek a rendes tanító dolgát, ég és föld között lövta s nem tudva, mikor kegyeskedik egy rendes tanító meghalni, vagy legalábbis penzióba menni. Legtöbbször így esetekben sem neveztek ki őket rendes tanítókká, hanem kimondotta az iskolaszek, hogy a megüresedett állást ezental segéditanóval töltsé. Az új törvény és az ahhoz csatolt utasítás szerint ez az állapot a városnál sem tartható tovább fenn.

— **Hazaifas borbély-legények.** Az éjjel a borbély- és fodrász-egyesület összejövetel rendezték egy megüresedett vendéglőben, a hol a Kossuth szobrára adakoztak össze. A hazafias célú poharazás után, mivel hogy sirva vigádt a magyar, hazamert torkuk szakadtából biztatták a me-

gye-után végig az immár elföldelt nagy halottat, hogy ne sirjon. Arra kalandozott a főkapitány néhány biztossal és rendőrrel — a helyi sajtó egyik organuma által határozottan megígért ablakbeverésre várva — s nyomban megállította a lelkes ifjakat, a kiknek nevet — vagy tizen voltak — összeíraták. Szegény borbélylegények a hazafiság miatt bíráságot lesznek kénytelenek fizetni, mert a rendőrség úgy vélekedik, hogy nemcsak a nagy halott örök álmát nem illik most már megzavarni, hanem éjjeli 11 órákor a város békésen alom lakosságát sem.

— **Az újonnan kinevezett városi állatorvos.** Rázkovits Ferenc állását már elfoglalta és a közönségnek ez uton hozza tudomására, hogy lakása a siklósi országot 51. számú házban van.

— **Talált gyermek.** Ma reggel úgy fel tőro tájban egy szőke, körülbelül 4 éves leánygyermeket vittek a városházára, kinek az anyja ismeretlen. A gyermek valószínűleg anyjával ment el onnan hazulról, s attól utközben maradt el. Folyton sir és anyjához kívánczik, de se a saját, se anyja nevét megmondani nem tudja. A rendőrség azonnal telefonált a rendőri állomásokra, hogy egy körülbelül négy éves gyermek találatot, ha valaki keresi, forduljon a városházára, ott foltalja.

— **A Bartók titokzatos halála.** Arra a titokra, hogy Bartók József városi virilista miként halt meg, ma sem derült világosság. Tegnap a rendőrkapitányság, a kir. főügyészhezettes s a vizsgálobíró helyszíni szemlélt tartott abban a szobában, hol Bartók állítalag maga vetett véget életének; próbálást is tettek egy bornyu-fejbe, hogy a kibátó zaj hatását megállapítsák, de semmivel se tudtak meg többet, mint amennyit az eddigi vizsgálát kiderített. A rendőrkapitány tegnap úgy Buhreg Imrét, mint Karidi Katalin eselőlányt szabadon bocsátotta; de a vizsgálati iratokat s a bűnjeleket nagyított tárgyakat attette a kir. ügyészséghez.

— **A gyepmester száméltése.** Zsolnay Vilmos majolika-gyáros, ki telepével mindinkább kiterjeszkedik a város keleti végében, a mostani telepével szemkört a régi vesztőhely környékén épuleteket akar emelni s ezért kéri a várost, hogy a kijelölt telkeket, melyek a városra úgy is hasznavehetlenek, neki adja el. Egyben a régi vesztőhelyről a gyepmesteri telep áthelyezését is kéri mert az közegészségre ott most már ártalmassá kezd válni, mióta

a város arra terjed. A gazdasági választmány biztóságot küldött ki a telekeldás módózatainak megállapítása s a tárgyalások megéjtése végett.

— **A pécsi zsidó hitközség gyásznapélya.** Rég nem látott a pécsi izr. hitközség pompás temploma oly fényes és élöközönséget, mint a ma deléltől 11 órákor megtartott gyász-isten-tiszteletnél, melyre a város képviselőtestülete Aidingerg János kir. tanácsos vezetése alatt testületileg jelent meg. Ott láttuk a város színe-jávat, az egész zsidóságot és az ifjuságot, mely eljött, hogy osztozzék az általános gyászban Kossuth Lajos halála fölött, mely, hogy itt ilyen impozáns arányokat öltött, köszönhető a pécsi hazafias hitközség előjárásának, mely költséget nem kimélt, hogy a gyász-isten-tisztelet külső képe is megfeleljen a benső gyásznak. A templom benseje, a karzatok, az oszlopok, a kandellabér, a gyertyák, az oltár fekete posztóval voltak bevonva, illatos del-zsakai növények díszlettek az oltár körül, a gyász közepette is az életre emlékeztetve, mely arra tanit, hogy fajtálmunkában se feledkezzünk meg az élet követelményeiről. Az izraelita hitközség előjárásága Wertheimer Jakab elnök vezetése mellett, az izr. hitközség iskolaszeké pedig Kengyel Mór elnök vezetése mellett testületileg vonultak háromnegy 11 óra után a templomba, melyben időközben nagy közönség jelent meg. Az érkező vendégeket a rendező biztóság kísérete a kijelölt helyekre. Az első pad előtt föllélt szekszoron helyet foglaltak: Aidingerg János polgármester, Blauborn Antal, Bolgár Kálmán, Zavaros Péter polgárm. helyettes, Majorossy Imre főjegyző, Dr. Tróber Aladár tanácsos, Ráth Mátyas, Kindl József, Dr. Záray Károly, Lauber Részó, Ott Márton, Orf Gáspár, Tichy Odón, Vaszary Gyula főkapitány, Dr. Kelemen Mihály stb.; az ügyvédi kamara képviselőiben Fekete Mihály, Dr. Szekényessy Ferenc, Stern Károly, Szaecies Károly, Dr. Nemes Vilmos, Németh József, Dr. Kauer Jenő stb. Pontban 11-kor Goldstein Izidor karmester megszólalással vezette be az ünnepelet, mire az énekkar, melyet a „Pécsi Dalárda” több tagja egészített ma ki, a Szózatot énekelte, melyet a többnyire gyászruhában megjelent közönség állva hallgatott végig. Rosebaum József főkapitány a 27. szöveget, e zenei szépségben gazdag megható gyászdalt énekelte szép hanggal és nagy művészettel.

dot kell fordítani a gyermekekre, úgy a fiukra, mint a leányokra. Az érkelesi tisztaságot megvédő eszköz az erős testmozgás. Ugyancsak e célból Rousseau föltétlen szabályként állította föl azt, hogy a gyermek se nappal, se éjjel egyedül ne legyen, külön szobában solse háljon. A másik szabály, hogy sohase legyen foglalottság, kifutádjón izomrendezése, legyen mely álma. A sport különféle nemei, továbbá a slójd (esztergyolozás stb.) igen alkalmasak az ifjúnál a korai erotikus szenvedélyek megakasztására.

Már előbb említettem, hogy nagy súlyt helyezzünk a munka és pihenés szabályszerű váltakozására. De ez nemcsak gyermekeknek, hanem fölöttétek is szól. Valamint a gyermeknek kell rendszeres munkát végezni testének üdülésére, úgy a fölöttétek is. Az unalom egy esomó idegbetegségnek a szülőfoka. Munkával egy esomó testi és lelki betegségtől lehet megszabadulni. Sajnos, a gyógyítás és módját még nem igen praktizálják. Az orvos, ki mely pszehológ, úgy fog az unalomban szenvedőn segíteni, mint az egyszerű angol orvos, az 6 unalmozó lordjával. A lord kijelentette az orvos előtt, hogy ha nem segít rajta, úgy öngyilkos lesz.

Az orvos azt ajánlotta, hogy tegyen egy nagy tóurt Európá körül.

— Tegnap jöttem meg ez útról — válaszolta a lord.

— És az utazás nem segített bajján?

— Ellenkezöleg, még ros'abbra fordult egészségi állapotom.

— Akkor más szerhez nyulok. Tanult ön valami szentéletben?

— Egyet-mást tanultam, de kétleim, hogy hasznos lenne.

— Már úgy értem, hogy tanulmányait tudná-e cserényét megkeresni?

— Hiszen kenyerem van.

— Itt a hiba. Tud ön lovagolni?

— Kiállom a versenyt bárkivel.

— Akkor jó. Ha meggyözulni akar, akkor tanácsomat rögtön kövesse. Menjen mylord egy postamesterhez és szedődjék be hozzá kocsinak. De írje meg, hogy egy évig abból él, amit keres.

A lord megéjté és egy év múlva alaposan kigyógyult. Az orvosnak honoráriumképen egy évi megtakarított jövedelmét, csak 30.000 font sterlinget adta. — Ez illusztrálás annak, hogy a valódi munka és az igazi pihenés váltakozása nagyban előmozdítja testi és lelki életünket.

Már előbb mondtottuk, hogy gyermeknek 7 órai munkára van szüksége, míg fölöttétek egészségségnek vesztélyzetése nélkül 10–12 órára. A többit okvetlen üdülésre kell szánnia. De jól megjegyezzük, hogy e munkának és üdülésnek mind a gyermeknél, mind pedig a fölöttétek teljesnek kell lenni. A ki csak félmunkát végez, mire a gyermeknek a legtöbb hajlandósága van, az csak félig fog üdülni is. „Érös munka után édes a nyugalom” tartja a közmondás. A nevelének tehát első kötelessége oda törekedni, hogy a gyermek munkája ne legyen nagyon könnyű. Hogy munkája igénybe vegye összes testi vagy lelki erejét. Ezen ezért óvakodni kell a gyermeket járszalagon vezetni. — A munka nem játék; de a tanulást se alocsónyitsuk játékká. Nem a gyors és könnyű tanulás a fő, hanem a biztos tudás.

A ki munkáját örömmel és jó kedvvel végzi, az derült, vig kedélyű lesz. Az sohasem lesz hypochondrikus, világfájdalmas vagy blazirt.

De ez már a lélek egészségtanához tartozik.

Kőrösi Henrik.

A szoltár elnéklése után következett a gyászünnepély kimagasló része, Perls Armin dr. főrabbi ünnepi beszéde. — Beszéde kezdetén hódolatát mondotta el a szónok, hazánk medicsőült nagy szelme: Kossuth Lajos előtt. „Nem sirunk, nem zokogunk már többet. A vesztesség tép kínjai szelid bántáttá enyhültek, a jaj kiáltás, mely átviharzott e nemzetben, méla kegyellelt esőndesült. „Majd M ó z e s r e emlékeztetett, — ki midőn meghalt, megszólalt egy hang: „Ne sirassátok a prófétát, ő többé föl nem támad. Megtért oda, hoi nines szolgaság, anés, szenvedélyes pártusa, csak nyugalom. Ölt szőrnjút lelkem, víd föl a nemzet diés-koszoruját oda föl a magasba, mely koszorúnak legszebb gyöngye egy nemzet gyászkönyve. Mióta tudjuk, hogy szentelt hántjaid e földön pihenek, a rákosi temető átoleve tartja mi földi volt létedben, nyugodtabbak, csendesebbek vagyunk, nem sóhajtunk, nem jajgatunk, csak imádkozunk.”

A hódolat után következett a tulajdonképeni szónoklat, mely magasan fölül-emelkedik a szokásos gyászbeszédeken.

Alig emlékeztünk rá, hogy beszéd e templomban ily mély hatást gyakorolt volna. Egész gyászbeszédnek Mózes Kossuthalt hozta párhuzamba. Mikor meghalt Mózes, Izrael fiai siratták; azután vége volt a siratásnak, gyaáznak, de tudták nem támad több oly próféta, látnok és csodák dolgában utólréhetetlen. Mikor József Egyiptomba jött, oly nagyra küzdötte föl magát, hogy nemzeteket tett nagygyrá. De eljött a kor, mely nem ismerte el szolgálatait, melyeket a nemzeteknek, trónoknak tett; elzsidábt az érzelme, a népek szolgaságba estek és Pharaó rabigába verte a hosszú szenvedés által elomlott lelkeiket. Megszülött Mózes, ki mint a sziklafal ellentállott a támadásoknak. Jellemzősálgával, lángelkével, oadaó szeretetével új életre teremtette a nemzetet. Kettős volt működése. Fölfelé, az Isten felé kéri és kicsikarni a zsidó nemzetnek a jogokat, lefelé pedig fölkelni a nemzeti létet, az öntudatot: kapeszt teremteni az Úr és a nemzet között, a holt temetkebe vért öntani, szívet teremteni. Vérré vált vízzel megkezdette működését és be is fejezi a Sinai hegyén, hoi törvényt adott a nemzetnek. Mikor meghalt Mózes, ki 40 évig vezette, boldogította népét és annak szabadságot adott, sokáig gyaázzolák, nem tudták, nem támad több ily próféta, a esodátelt erejével.

Messze tájrol telepedett le e honba egy nemzet azal küldetéssel, hogy hosi karral képezze védő bástyáját a nyugati civilizációnak és a keleti barbárságnak. Megállta helyét rendületlenül, fölfogva minden esapást, visszaverve minden támadást. De új nemzedék támadt, mely nem ismerte föl az ösök érdemeit és a nemzetet elzülleni, elbukni, elverezni hagyta. Mint hajdan Pharaó a zsidó nemzedéktől elfordult, megfosztá ez új parasnoló a nemzetet minden jogától, idegen embekeké, idegen szokásokba akarta tenni a nemzedéket, hogy az áradatban elmerüljön minden, a mi magyar. A jégkebelben már is fásult szívek laktak. De az édes anya nem feledkezett meg gyermekeiről. Nem feledkezett meg róla. Előbb nyelvt kellett visszatereíteni, mert nyelvében él a nemzet. Elküldötte a magyar nemzet geniusza Kazinczyt, Kisfaludyt, Köleseyt, Tompáti Vörösmartyt, nyomukban jöttek a nemzet titánjai, köztük a legnagyobb Kossuth Lajos, Magyarország Mózes. Magához ragadta a kormányपालát, hogy a vénnek megrémültek. Cítálta a szónok Kossuth egyik mondasát: „Kinyilatkoztatom, hogy hongolári köteleseim teljesítéséért sem jutalmat nem kértém, sem el nem fogadok.” A bibliabeli szikra rátapadi ajkára,

a szónoklat és lángész szikrája volt ez. Azon elvből indult ki, hogy nemzet, mely maga nem szabadtja meg magát, szabad soha sem lesz, első sorban is meg akarta a nemzettel a szabadság becsét ismertetni. A hazai ipar támogatására védegyleteket alapított; az igazságot tartva szem előtt, mely nélkül nemzet nem boldogulhat, megteremtette a népképviseletet, megszűntette az urberiséget, eltörlölte a jobbjágságot, hogy a polgár saját erejét megismerje és énjét becsülni tanulja és alkotott e helyett egy tömör, harca képes nemzetet. Kossuth Lajos a szívrnek korszakát alkotta meg. Szíve szerint járt el, mikor látva hogy a nemzet jogait típrő önkény nem ismer határt és idegenből dobják a zsaratnokot magyar földre, hogy belviszályt idézzenek elő, azt gondolta, hogy a magyar nemzet ereiben nem vér, hanem víz kering, — fölszóllalt a nemzet előtt: „Ugy érzem, mintha az Isten tőragotott adott kezembe, — melynek riadóájával a holtakat keltenél föl. A kik gyöngök, a kiknek víz foly ereikben, sülyedjenek vissza a sirba! De a kik élnek, kiknek vér foly ereikben, ébredjenek föl! Es a víz vérré vált, miként Mózes a vízből vért varázsol, mikor Izrael népet a rabigából a vörös tengeren átvette. E vérből keltek ki a magyar nemzet legdicsőbb virágai. A mi később történt, legyen a feledésnek szentelve. Az újszülött nemzet gyarapodott, izmosodott, szíve nem lüktett többé oly lázasan, a szent hevílet ideje letűnt és fölülkerekedett az elme, a szelid bölcsesség és kereste és megtalálta a kibontakozást a szövevényből, a békét, a megbocsátást, az utat, hoi trón és nemzet ismét egyesülhet, egybeforhat szeretetben, tövénytiszteletben és hűségben. O pedig elbujdosott. Elbujdosott, hogy idegen nemzetek között hirdesse a magyar nemzet nagyságát és dicsőségét; elbujdosott, hogy messze távolban is szolgálja és munkálja hazája üdvét, hogy esodáló honfainak mutasson példát elhűtlenségben, lángoló hazaszeretetségben és emberi nagyságban. Nem alkotásai hirdetik majd az ő nagyságát; azok roma dölhetnek, ő a szabadságharc dicsőségé, mert most sem szeretjük kevésbé hazánkat, nem törvényei, azok módosulhatnak, hanem maga a nemzet, melyet ő rázott föl tetspedésből, melyben ő kelté föl öntentartási ösztönét, melybe ő lehelte életet, tettvágyat, szellemet, féltékeny óberséget alkotmányos jogai iránt, melyet ő betöltött a szabadság és egyenlőség lelkeivel, maga a halás nemzet, mely émi fog az idők végéig. De meghalt Mózes az Urnak és Izrael fiai siratták őt. De ha vége is szakadt a siratásnak és gyaáznak, tudjuk, hogy nem támadt oly próféta, mint Mózes, látnoki erőre és esodáteltelében.

Nagy hatású beszédet e verssel végezte a szónok:

Szentelt a föld, honunk áldott a'pja,
Mióta nagy szív bene nyugoszl,
Szentebb a multak ezredvi a'pja.
Mióta nagy név hozzá tartozál.

Az énekkar dalával záródott a lélekemelő ünnepély.

— **Hamis tizesbankok napirenden.** Állandó rovatot nyitunk maholnap a pécsi hamis tizesbankok regisztrásúsa. Ma déltájban a Pécsi Takarékpénztár szerencseltette egy ezek közül a már nem ismeretlen vendégek közül. Asztalos János ügyvéd több tizedet fizetett ma a takarékpénztárban s Gebhardt pénztáros a tizesek között egy hamisat fedezett föl. Asztalos ügyvéd a postán kapta ezt a kellemetlen nyomatványt. Ez annyiban tér el az eddig leirtaktól, hogy sorozatszáma nem a már nagyon is ismert 1613, hanem 1614; egyebekben megegyez az eddig letartottakkal. A takarékpénztár jelentést tett a rendőrség-nél és az osztrák-magyar bank pécsi fiókjánál.

Tüntessünk.

— Harczi makáma —

És elvezetett egy búrban — nem tom hányas numerumban, — hogy tüntetés legyen de nagy, — hogy megengessen belé velő és agy. — Tüntetés kell minden áron, — hogy legyen mit irni négy hasábon, — mert golyón a szenczió — s egyébehez nem ért a redakció.

Tüntessünk hát, kiadva a jél, — munkatársak terjeszték sebtel, — jójón is, jójón legyen, — ha van bennük honfieri, — jöjón diák, e fúrge nép, — nem hiányozhatik semmikép. — Jöjjenek mind, — az óra int — legyen ribillió, — legyen kö ebben millió, — dobják be hat — az ablakát — kit kiszemelt a proscriptio — az a bizonyos redakció.

De cim is kell, mi cimén hát — zúzzuk a papok ablakát? — Ejh csigavér! Mi most divát? — Nem hallod nép: Kossuth hivat! — Kossuth, a holt, azt izente — pap házára e szót kend te: *Pecsovics*; s hogy éj idején — ott orditson minden legyeny — kanonoki házak alatt: — „Abucg neki!” s döngess falat. — Kövel dobál az ablakot — zászlót amert ki nem rakott. — Ne féljetek — nem fordul meg — sirjában jó apánk halván — mi történik Meccse alfán. — Hiszen egész életében — azt hirdette ő szelében: — „ *Szabadság és egyenlőség*” — nos mi kell hát, ime tessék! — „Törj, zúzz, tüntes hát szabadon — s mutasd meg az ablakokon, — hogy mi az az egyenlőség — egyenlőben verd be mindét. — Így értette ezt Kossuth is, — ki nem egy tesz, az Pecsovics!

S mert te, óh nép, nem értetted — Kossuth Lajos mit hirdetett, — im most megértettük — csak hazafiságból telt. — Mert úteket bujtogatni, — közend el-len izgatni. — (Kossuth is így írta hirlapjába) — ez a sajtó hivatása!

TÁVIRATAINK.

Gyász-isteni tisztelet Kossuth Lajosért.

Budapest, április 5. (Eredeti távirat.) A *dohány-utcai zsinagógába* ma délelőt 10 órákor tartották meg a gyász-isteni tiszteletet Kossuth Lajosért. A templomba megjelentek: Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tódor és a család hozzátartozói, sok országgyűlési képviselő, Gerlőczy Károly polgármester a fővárosi tanácsal és képviselőkkel és számos előkelőségek. La z a rics Adolf főként pompás ének után K o h n Sámuel dr. főrabbi gyönyörű beszédet mondott, mely nagy hatással volt a jelenlévőkre.

Fejedelmek találkozása.

Róma, április 5. (Eredeti távirat.) Az itteni lapok Vilmos császár és Humbert király találkozását Velencében csak a kölcsönös barátság folyamánának tekintik, abban tehát semmi rendkívülit nem találnak.

Merénylet egy templom ellen.

Przemysl, április 5. (A „Pécsi Ujság” eredeti távirata.) Tegnap a görög keleti székesegyházi káptalan ellen kísértettek meg bombamerényletet, melyet azonban idejekorán észrevettek és eloltották az égő kanóc. A merénylet elkövetőjeként a radikális párti ifjú ruthéneket említik.

Újabb bombamerényletek.

Páris, április 5. (A Pécsi Újság eredeti távirata.) Tegnap este a Vangirand-féle vendéglőben újlag bombát robbantottak föl. A bomba explóziója nagy zajt okozott. Az ablakok megrepedtek. Egy festő megsérült.

Páris, április 5. (A Pécsi Újság eredeti távirata.) A Foy ot vendéglőben robbanás folytán három súlyosan megsebesültek. T a illa de szocialista író szemén és fején. Thomass pénzér nyakán, Taillade felesége pedig fején sérült meg. A bomba dynamit és nagy szögökkel volt megöltve. A tettes ismeretlen. A pénzér állapota életveszélyes. Az átlendiben levő házak megsérültek. A vendéglő tulajdonosa, a fészter pincér és egy arra menő leány is megsebesültek. A vizsgálat folyik.

Az obrt váom.

Belgrád, április 5. (Eredeti távirat.) Az annyi port fölvert Obrt adó hatályon kívül helyeztették.

Égy hotel égése.

Frankfurt Majna mellett, április 5. (Eredeti távirat.) Kedd és szerda közötti éjjel a Britannia szálloda leégett. A tűzvésznél sebesültek között 7 meghalt, ezek között egy egész család.

Hivatalos árfolyamok jegyzései a budapesti áru- és értéktözsde.

(A Pécsi Újság eredeti távirata.)

Április 5.	Pénzb. árf. o. e.
1. Magyar aranyárjaredek 4 ⁰⁰	118. —
2. Magyar koronajaredek 4 ⁰⁰	95. —
3. Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ^{1/2} 5 ⁰⁰	126. —
4. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 4 ^{1/2} 5 ⁰⁰	102. —
5. Magy. k. vasut áll. kötv. 1876-ból	143. —
6. Magy. földterhm. kötvény 4 ⁰⁰	93.50
7. Italmerei jog megváltási kötvény	100.25
8. Horvát-szlavon földterhm. kötvény	98. —
9. Magy. nyeregménysorsjegy kölcsön	152.50
10. Tiszazsák- és szegedi sorsjegykölcsön	143.50
11. Osztrák jaredek papiban	96.50
12. Osztrák jaredek ezüstben	98.25
13. Osztrák jaredek aranyban	119. —
14. Osztrák koronajaredek 4 ⁰⁰	—
15. 1866. évi osztrák államsorsjegy	145.50
16. Osztrák-magyar bankrészevény	10.20
17. Magyar hitelbankrészevény	428. —
18. Osztrák hitelintézet részvénye	359.30
19. Osztr. magy. államvasuti részvény	338.25
20. 20 frankos arany (Napoleon'or)	9.90
21. Nemet birodalmi marka	61.10
22. Londoni vista	124.70
23. Párisi vista	49.55
24. 20 márkás arany	12.22

KÖZGAZDASÁG.

(*) Borkivitelünk és a mesterséges borkról szóló törvény. A keresk-ü. miniszter az összes külföldi konzulatusainkhoz megkeresést intézett természetesen magyar borok forgalmának emelése tárgyában. A miniszter a leiratban arról értesíti a konzulokat, hogy bár Magyarországon nagyobb mértékben eddig sem fordult elő a borhamisítás, mégis tekintettel főleg azon körülményre miszerint külföldön igen gyakran hoztak magyarországi borvidékekre hamis megjelölésű borokat forgalomba, a kormány és a törvényhozás szükségesnek találta ennek útját állani törvényes garanciákkal. Ezek biztosítani fogják a külföldi vevőt arról, hogy ha közvetlenül a magyarországi termelőkhez, illetőleg borkereskedőkhöz fordulnak mindenkor a megjelölésnek megfelelő borvidékekről származó hamisítatlan borokat fognak kapni.

Zene, irodalom, művészet.

*. **Somogyi Károly szinagigazató** egész társulatával ma esütörtökön a 11 órakor este Pécsre érkezett vonattal érkezik Szabadkáról városunkba és holnap Karezag új drámájával, a „Lemondás”-sal kezdi meg a július 1-éig tervezett színi idényét. A „Lemondás”-ban mutatkozik be a társulat új hősszerelme, *Szakács*, ki a Debrecenbe elszereződött Pethes Imre helyett van szerződötve.

*. **Fiharmoniai hangverseny.** Emilitették, hogy a zenekedvelők közönségnek egy igen érdekes hangversenyre van kilitása, melyet helybeli dilettansok, a katonazenekar több tagjának közreműködésével, e hó közepére terveznek. A vonóhangszerrel közreműködők tegnap este tartották meg az első próbát, Lóhr Vilmos zenetanár vezetése alatt, a népiscola II. emeleti nagytermében. A próba már az első alkalommal is oly összhangzón folyt le, hogy nem tulozunk, ha azt állítjuk, hogy a tervezett hangverseny egyike lesz a legsikerültebbeknek, mindazok közül, melyeket dilettansok Pécssett rendeztek. A hangversenyt előadásra kerülnek: 1. Bethoven 5-ik szimfóniája, teljes orchesterrel. 2. Capriccio, Mendelsóhtól, melyet Preuss Adolf (zongorán) s a teljes zenekar ad elő. 3. Nkolai: A „Vindsori víg nők” című operájának overtureje, teljes orchesterrel.

*. **A szentatya irodalomtörténete** hirdeté előfizetési felhívást K e z b á n y a l Jozsef dr. nyilv. r. theol. tanár. A felhívásban a szerző föltölgésnek tartja e ma jelentőségét bővebben fejtenéni, mert a szentatya nevek és dicsőségek fényével a századok beragyogják. Szerző föltalán tüzte ki a szentatya irodalmi emleket csoportosítván és mindenkire nézve, aki az egyházi nyelvet bírja élvezhető tenni. Ezert műveikből hó klasszikus szemelvényeket fog közölni; bár egyuttal az iskola igényeichez mért keretében. A felhívásba tárgyelt mutató is van mellékelve. A má 45 nyomtatott iven nagy 8-ban augusztus végén és szeptember elején fog szeküldenéi. Ara füzve 5 fr.

Fólhívas előfizetésre.

Aprilis 1-én új előfizetést nyitunk a **Pécsi Újságra** és kérjük t. olvasóinkat, hogy az eddig irányunkban tanusított szives jóakaratot részünkre továbbra is fontantani kegyeskedjenek, másrészt pedig ismerkedési körökben **lapunkat terjesztési sziveskedjenek.**

A **Pécsi Újság** óta egy negyed évi fönnállása óta egyik sikert a másik után érte el. Kizárólag eredeti közlemények, melyek nem csak jól értesültségről, de arról is tanuskodnak, hogy lapunk munkatársai gárdájában nem egy országos tekintélyű író és íróno foglal helyet, általános föltünést keltettek, a mi pedig távirati értesüléseinket illeti, az egyházipolitikai vita, nem kevésbé a mostani szomorú gyászestet alkalmból meggyőződhetek olvasóink arról, hogy áldozottat vissza nem riadtunk, hogy olvasóink minden fontosabb mozzanatról a fővárosi közönséggel egyidőben értesüljenek.

A **Pécsi Újság** ily körülmények között nemcsak megtartotta azt, mi a lap megindításánál ígért, de ennél többet is tett, a miért az elismerés és méltánylás minden reánk nézve hízgelő jelével találkozunk. Egyenlő gondot fordítunk a Pécsi Újság helyi hirrovatára és a helyiérdéki ügyekre, mint a megyében történő esemé-

nyekre, melyekről a **legjobb** és legmegbízhatóbb **levelézők** egész gárdája értesít; értesítjük olvasóinkat a szomszéd megyékben előforduló foljegyzésre érdemes dolgokról is, hogy a Pécsi Újság mindent nyujtson, mi egy helyi laptól várni lehet, de ezen kívül oly kimerítően foglalkozik **országos politikával**, cikkeik oly előkelő politikusok írják, értesítéseit a lehető leggyorsabban oly jól informált levelézőktől kapja, hogy a Pécsi Újság kárpótlást nyujt a fővárosi lapért, melyet 24 órával megelőz és mely kivonatosan olvasóit mindenről értesíti, mi az országban és a külföldön történik.

A kezdet nehézségeit most már leküzdvé, azon leszünk, hogy olvasóinknak a jövőben is, mint eddig, többet nyujtsunk, mint a mit ígértünk.

Pécssett, 1894. márc. 22.

A Pécsi Újság szerk. kiadója.

Felolós szerkesztő és lapulajdosok:

LENKEI LAJOS.

Nyomatott a „Pécsi Újság” nyomdájában.

Nyilatkozat.

Mesterházy Sándornak a „Pécsi Figyelő” március 31-iki száma nyitlertében tett nyilatkozata folytán kénytelenítve vagyok e téren is nyilvánítani, hogy én őt nem sértettem meg; ha pedig azon szavam, hogy:

„*azon hádtállan fellépés, melyvel ő irányomban Baksán volt, csakis egy boltos-legényből lett jegyzőtől kerülhet ki*” sértők lehetnének, semmi sem áll utjában, hogy a törvény rendes útján keressen elégtételt.

Ezt nyilatkozattam ki megbizottjainak is.

Az általa kürtölt kohlmányokra nézve pedig csak azt jegyzem meg, hogy úgy látszik Mesterházy Sándor megfélekedett arról, hogy a háladatoságnak becsülettbeli kötelességeiről tartott megkelezetetésnél nemcsak magunk ketten, hanem mint föltantán Szucsics Kálmán bogdásai tantó úr is jelen volt, mások pedig azon — séta közbeni — párbeszédünkkel legfeljebb csak szembüni lehettek.

Sellye, 1893. ápril 3-án.

4872

Szűcs Károly.

236. sz. /b. v. 894.

4871.

Árverési hirdmény.

Alulírt kiküldött végrehajto az 1881. évi L. X. t. c. 101. §-a értelmében ezenel közzírnie teszi, hogy a pécsi kir. törvényszék 17851-p. 1893. számú végzése által Storoh Ádám pécsváradit lakos végrehajto javára

Gerner Ferenoné szül. Storoh Anna pécsváradit lakosné ellen 575 frt — kr 15ke, ennek 1892. január hó 2. napjától számítottan 79% kamatai és eddig összesen 22 frt 85 kr perklétség követelés erejéig által közigézési végrehajtas alkalmával bíróság föltalán a közigézési végrehajtas alkalmával bíróság föltalán az 373 frt 20 kera besúttat piroszék, hábitörök, ágyi ruha, konyhamalmion, eszerpétohi hídas, or. tarka bogó sertes és hasab tüzfából álló ingóságok nyilvános árverésen eladandak.

Mely árverésnek az 596. p. 1894. számú kiküldött rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Pécsváradon, alperesné lakásán és pinchezában lenedő eszközökbe **1894. ápril 14. napjának d. e. 9 órája** határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivának meg, hogy az érintett ingóságok árverésében az 1881. évi L. X. t. c. 107. §-a értelmében a leg-többet legelőnek a beszerzőn aul is eladandit fognak.

Az árverésrendelő ingóságok leírása 1881. évi L. X. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kilytendő.

Kelt Pécsváradon, 1894. évi március hó 30.

Gyóimóthy János kir. pír. végrehajto.

Pécs állomás menetrendje.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

Vonat szám	neme	Érkezik				Indul				Közvetlen csatlakozás
		Honnan felől	Pécsre napsz.	óra	perc	Pécsről napsz.	óra	perc	Hova felé	
1804	szem.	Budapest	reggel	5	12	reggel	5	35	Bosna-Brod	Villányon Mohács fele Daján Szabadka fele.
1807	"	Bosna-Brod	d. e.	8	01	—	—	—	—	
1842	vegyes	Uj-Dombóvár	"	8	23	—	—	—	—	
1801	gyors	—	—	—	—	d. e.	8	24	Budapest	
6311	vegyes	—	—	—	—	"	8	29	Bécs	Villányon Mohács fele Daján Szabadka fele Vinkovcen Bosna-Bród fele
6302	szem.	Bécs	d. e.	9	39	"	9	49	Vinkovce	
1805	"	Bosna-Bród	"	11	18	"	11	34	Budapest	Uj-Dombóváron Báltaszék és Zákány fele
1853	vegyes	—	—	—	—	d. u.	2	44	Uj-Dombóvár	Uj-Dombóváron Zágráb-Fiume fele
1806	szem.	Budapest	d. u.	4	08	"	4	20	Bosna-Bród	Villányon Mohács fele
6301	"	Vinkovce	"	5	50	este	6	32	Bécs	
1802	gyors	Budapest	este	7	44	—	—	—	—	
6312	vegyes	Bécs	"	8	00	—	—	—	—	
1808	szem.	—	—	—	—	—	8	13	Bosna-Brod	
1803	"	Bosna-Brod	éjjel	11	02	éjjel	11	40	Budapest	Uj-Dombóváron Báltaszék, Zágráb Fiume fele

Óriási választék

mindennemű **férfi, női és gyermek-cipőkben** bámulatos olcsó árak mellett

KESZLER SÁNDOR

cipésmester üzletében Pécsen, fő-tér
városház-épület.

Saját műhelyei.

Javitások elfogadtnak és gyorsan
eszközöltetnek. 4513

Legolcsóbb bevásárlási forrás

szálloda-, vendéglő- és kávéház-tulajdonosok,
valamint magánosok részére

Willmann és Tsa

üveg- és porcellán-kereskedése

Pécsen, Ferenciek-utca 8. szám,

hol mindennemű **üvegek, poharak, evő-,
kávé- és thea-készletek, egyes por-
cellán-darabok, valamint tükrök és ké-
pek** a legdivatosabb keretben, **asztali és lógó
lámpák**

a legszolidabb gyári árak

mellett eladatnak.

Ugyanott egy tanonc azonnal felvétetik.

ZSOLNAY IMRE

butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbbitva)

Pécsen, Ferenciek-utca 11. szám.

(A pécsi edénygyár-raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó-
és ebédlő szobák**, mindennemű **fa, vas és kárpitozott bútorok,
képek, tükrök, függönyök, függönytartók** és minden e szak-
mába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **butorvásárlások** nálam ép
oly **jutányosan** eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben. 4850

MÜLLER J. L. illatszert- és pipere-szappan gyáros.	BUDAPEST. szaktár Koronaherceg-utca 2., azaz Rottenbiller-utca 36.
Hol keressük a legjobb poudert. Kerjünk Müller J. L.-féle Biaha Serail-Poudert, kizárólagos, egyedüli legjobb arepor, kap- ható három színben: fehér, rózsaszín és crème, ára 60 kr. 4028 és 1 frt.	Legjobb ünnepi ajándékul. Müller J. L.-féle legjobb és legdrágább illat-szerek Rouquet Royal, Gloria, Amarillis dorée, Bouquet Elegant, Kari-pa, Ixia Lys-t, Mimosa-t, Orgona-bianc, Ki-Loé du Japon, Jasmin, Fleurs d'orange, Opoponax, Chypre Réseda, Róza, Tulau-ros, Fehér-ros, Másk-ros, 3-fajnyit, Fleurs de Mai, Heliotrope blanc, Jacinthe, Jocey-Club, Marchale, Mille Fleurs, Nusc, New Mown Hay (szén) Pálmány, Spring flowers, Ylang-Ylang, Violette de parme, üvegje 1 frt 50 kr., 2 frt és felebb, 6 üveg kiszitásban 2 frt 50 kr, 5 frt, 10 forint.
MÜLLER J. L.-féle Szaliczil-szajviz szajviz Szaliczil-fogpor használatá eltavolít minden fogfájdalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását és a kellemetlen szajbüzt, folyton üden tartja a száját. Egy üveg szajviz 40 kr., nagy üveg 80 kr., 1 frt 60 kr, és 3 frt. Egy doboz fogpor 60 kr, és 1 frt 20 kr, A Müller Szalicil-fogpor drágább 35 kr. Ugyan J. L.-féle Szalicil-fogporon hatással, mint a fogpor.	
Fésülő-fésűk békateknőz, élelfentes, hivaleosnt, szarv és kauszokból. Hölgyek részére a művésziessen készített legjobb divatu divatos hajtúk békateknőz, aranyteknőz és bronzból valódi aranyozással. Nagy látványosság az elefantosnt- ból, ébenfából, békateknőből való kittino köröm- fog- haj- és ruha-kefék és izléses alakú KÉZI TÜKRÖK nagy választékban.	Fenyő Eau de Cologne. Ára 50 kr, 1 frt, 2 frt és felebb, 6 üveg kiszitásban 2 frt 50 kr, 5 frt, 10 forint.

Árlejteségi hirdetmény.

Ézennel közhírré teszem, hogy a **pócsi közkör-
ház kiépítésénél** szükséges és

65132 frt 77 krral előirányzott	kömvés
2590 " 20 " "	kőfaragó
8207 " 27 " "	ács
1826 " 10 " "	cserepes
1247 " 35 " "	bádogos
16572 " 10 " "	asztalos
10180 " 33 " "	lakatos
3977 " 47 " "	mázoló
2846 " — " "	üveges
1824 " — " "	működő és terra-cotta
1214 " 30 " "	beton és elszigetelő le-
mez és 8100 " 10 " "	vízvezeték munkálatok

szállításának biztosítása iránt 1894. évi **ápril hó 12-én
dél előtt 9 órakor** hivatalos helyiségemben zárt aján-
lati tárgyalással egybekötött nyilvános árlejtesést tartok.

Ajánlat tehető a fent elősorolt egyes, úgy az ösz-
szes munkákra is.

Felhivatnak tehát mindazok, a kik a fenti munká-
latokra pályázni óhajtanak, egy vállalati összeg
5 százalékanak megfelelő bánatpénz csatolásával zárt
ajánlataikat legkésőbb f. évi **ápril hó 11-én déli 12
óraig** a városi polgármesteri hivatalnál nyújtás be,
avagy a kikötött bánatpénz letétele mellett a szóbeli
árverésen vegyenek részt.

Az árverési feltételek, tervek és költségvetések a
mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt betekint-
hetők.

Pécsett, 1894. évi ápril hó 3-án.

Herbert János
tanácsnok.

Polgári sörfőzde Pilsen.

Van szerencsém a nagyérdemű sörfogyasztó közönség
becses tudomására hozni, hogy

Réder Károly úr

nines feljogosítva a Pilseni polgári sörfőzde nek raktár
czimét használni, miután tőlünk néhány hónap óta sört
nem vett és ha mégis a mi je g y ü n k e t árusítja, úgy
hamisítványnak tekintendő lenne.

Kiváló tisztelettel

LÖFFELMANN VILMOS

a „Pilseni polgári sörfőzde”
magyarországi képviselője.